

Documentaire schetst markant leven van een ereburger

■ GRONINGEN - „Er zijn 2,3 miljoen mensen met AOW. Al sinds de oliecrises zitten ze in onze portemonnee te graaien. Het moet nu maar eens uit zijn. Waarom zouden ouderen niet kunnen opkomen voor hun belangen. We hebben stemrecht, we kunnen de straat op, we zijn een massa.” Fré Meis, een stalinist, een communist pur sang, maar dan op z'n Gronings. Hij wist alles van de fabriek, de arbeidsomstandigheden, de uitkeringsproblemen en de vaak miserabele situatie waarin veel (Oost)Groningers verkeerden.

Door **Ineke Tijmsma**

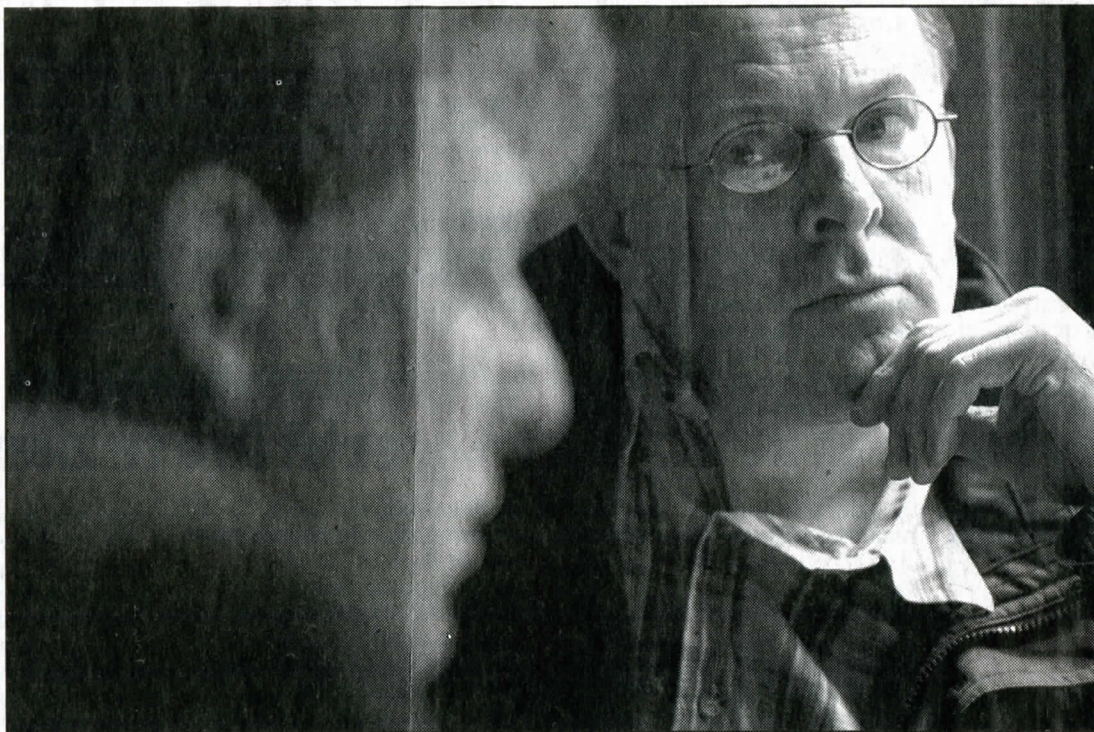
Over het leven en werk van Fré Meis gaat Stichting Beeldlijn in samenwerking met RTV Noord een documentaire maken. Het programma zal een beeld schetsen van 'een van de meest markante en geprofileerde ereburgers van de stad Groningen'. Peter Verweij van Stichting Beeldlijn produceert de film, de samenstelling en regie is in handen van journalist/publicist Lejo Siepe.

Stichting Beeldlijn legt in haar programma's de nadruk op de noordelijke kunstenaars. Ze hebben in totaal al bijna vijftien videodocumentaires gemaakt, waaronder de succesvolle documentaire over de kunstenaarsgroep De Ploeg. De films zijn bedoeld voor geïnteresseerden, maar ook omroepen, filmfestivals en tentoonstellingen in musea hebben profijt van de banden.

Verweij: „We hebben nu gekozen voor Meis omdat hij een heel belangrijke rol heeft gespeeld in de Groningse cultuur en politiek. Voor de kunstenaars is hij ook heel belangrijk geweest, hij heeft de kunst gemobiliseerd. Dankzij hem kreeg kunst aan het eind van de jaren '60 maatschappelijke en politieke vorm.”

De documentaire heeft overigens niet de kunst als invalshoek, maar de politiek en dan met name in de regio. „Al het geld van Groningen ging naar het Westen. Fré Meis was het daar niet mee eens en startte acties. Vele arbeiders schaarde zich achter hem. Hij is een belangrijke figuur geweest in de Groningse geschiedenis. Als we kijken naar mogelijke onderwerpen, moeten we Fré Meis wel nemen.”

Stadler Lejo Siepe (42) is verantwoordelijk voor

▲ Peter Verweij (links) en Lejo Siepe maken de documentaire over Fré Meis

Foto Corné Sparidaens

de samenstelling en de regie van het programma. Hij had al eerder samengewerkt met de Stichting Beeldlijn, dus de deal was ook nu snel gesloten. Acht jaar geleden maakte Siepe een documentaire voor Beeldlijn, *Een leven voor de Kunst* over de kunstenaar Marten Klopman. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor documentaires voor radio 1 en 5 over allerlei onderwerpen en werkt hij als journalist voor de VARA, de NPS en de Humanistische Omroep. Ook schrijft Siepe af en toe voor het Groninger Dagblad.

Invloed

„Ik heb geen politieke binding met Fré Meis, ik ben geen aanhanger. Maar ik vind hem een fan-

tastisch fenomeen. Hij heeft Groningen toch op de kaart gezet. Meis zat bij de communistische partij, hij had veel aanhang. De overheid was bang dat de communistische partij teveel invloed zou krijgen. Dus heeft de overheid Groningen als het ware afgekocht. Je moet Meis' invloed niet onderschatten. De landbouwvelden zijn er bijvoorbeeld ook dankzij zijn acties.”

Lejo Siepe is al heel wat uitdagingen aangegaan in zijn leven. Eerst deed hij de havo en daarna begon hij aan het atheneum. „Daar ben ik mee gestopt, ik was het zat. Ik wilde op reis. Toen ben ik naar een kibboets in Israël vertrokken. Ik moest sinaasappelen plukken en koeien melken voor kost en inwoning. Er zaten tientallen mensen uit allemaal verschillende landen. Het is echt een

verrijking voor je leven, voor het eerst in een vreemd land voor langere tijd.”

Weer thuis aangekomen ging Siepe naar de Bibliotheek en Documentatieopleiding in Groningen. „Daar heb ik nu nog steeds profijt van. Ik weet waar ik dingen kan vinden in de archieven, ik kan informatie opsporen. Bij journalistiek en documentaires maken komt dat natuurlijk goed van pas.” Na deze opleiding deed hij de School voor Journalistiek, die toen nog drie jaar duurde. „Ik vond het echt een fantastische school. Daar kwam ik in aanraking met radio. Ik luisterde sowieso al veel naar de radio, maar nu zag ik hoe je zelf radio kon maken. Ik heb nu nog steeds een zwak voor radioprogramma's. Maar tv is ook een uitdaging.”

Verpleger

Verder publiceerde hij samen met een collega twee boeken. *De Dood in Bagdad* gaat over een Joodse jongen die is opgehangen. „Die jongen was een verpleger uit een plaatsje vlak bij Drachten. Hij werd opgepakt in Irak. Via zijn moeder, die nog leefde, heb ik veel informatie verzameld.” *In het voetspoor van de kruistochten* gaat over de kruisvaarders die naar Jeruzalem trokken.

„Wij hebben het voetspoor van de kruisvaarders nagereisd. Via Istanbul, Turkije en Syrië zijn we naar Israël gegaan. Dat land kerfde ik dus al van de kibboets, dat was erg handig. We hebben in alle landen vooraanstaande mensen opgezocht en gevraagd of de kruistochten daar nog invloed hadden op het hedendaagse denken. Dat bleek dus wel zo te zijn.”

Op het moment is Siepe bezig met een documentaire over de 'Armeense kwestie'. Deze documentaire maakt hij naar aanleiding van het Armeens monument. Dit omstreden monument wordt 24 april in Assen geplaatst ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Armeense suïcide. Voor de documentaire over Fré Meis heeft Siepe aanzienlijk meer tijd. Het programma wordt pas in december 2002 uitgezonden. „Het is dan precies 10 jaar geleden dat Meis is overleden. Je kunt moeilijk negen jaar na zijn overlijden een documentaire gaan uitzenden. Tien jaar is een mooi moment.”